

Exposició de motius

La crisi econòmica global que es va posar de relleu a finals del 2008 va donar lloc a una crisi política i social que va afectar a les bases de l'Estat del benestar. Davant aquesta situació, els poders públics han de promoure respostes innovadores als actuals desafiaments econòmics, socials i mediambientals que conjuguin a l'hora el desenvolupament sostenible, la creació de llocs de treball estables i difícils de deslocalitzar, la integració social i la millora dels serveis, especialment, els relatius a les persones.

Per aconseguir aquests objectius, entre d'altres mecanismes, la Unió Europea (UE) ha decidit potenciar activament l'economia social i solidària com a possible fórmula per donar resposta a la demanda creixent dels europeus i de les europees de què el seu treball, el seu consum, el seu estalvi i les seves inversions tinguin una repercussió i un sentit més ètic i més social.

Així, la Resolució del Parlament Europeu de 19 de febrer de 2009, sobre economia social (2008/2250 (INI)) defineix els valors i les característiques que ha de tenir una empresa d'economia social manifestant que "Les empreses de l'economia social es defineixen per les característiques i els valors que comparteixen: - la primacia de la persona i l'objecte social sobre el capital; - la defensa i aplicació dels principis de solidaritat i responsabilitat; - la conjunció dels interessos de les persones membres i de l'interès general; - el control democràtic per part de les persones membres; - l'adhesió voluntària i oberta; - l'autonomia de gestió i la independència dels poders públics; - la mobilització de l'essencial dels excedents per a la consecució d'objectius de desenvolupament sostenible, la millora dels serveis a les persones membres i l'interès general".

L'Estratègia Europea 2020, adoptada pel Consell Europeu, el 17 de juny de 2010, pretén crear a escala europea les condicions per a una recuperació de l'economia europea per al 2020 fonamentada en tres prioritats principals: desenvolupar una economia basada en el coneixement i la innovació; promoure una economia renovable més ecològica i més competitiva, un creixement inclusiu, i donar suport a una economia creadora d'ocupació i de cohesió social i territorial.

Posteriorment, la Comissió Europea, al 25 de octubre del 2011, va aprovar una Comunicació a favor de l'emprenedoria social, adreçada al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic Social Europeu i al Comitè de les regions (SEC (2011) 1278 final). En aquesta Comunicació s'insta als estats i a les regions a promoure la fórmula de les empreses socials, com a una estratègia per un creixement intel·ligent, sostenible i integrador, atès que l'objectiu principal d'aquest tipus d'empreses és aconseguir un impacte social positiu, abans que maximitzar els seus beneficis.

En l'esmentada Comunicació, la Comissió Europea també estableix que cal desenvolupar instruments per millorar la visibilitat de l'emprenedoria social. En concret, manifesta que és necessari disposar dels mitjans per avaluar i aprofitar la repercussió i la rendibilitat social de l'activitat de les empreses d'economia social.

La Comissió Europea defineix l'empresa social ("social business" o "social enterprise") com l'agent de l'economia social en el qual l'objectiu principal és tenir una incidència social, més que generar beneficis per les persones propietàries o sòcies. Funciona en el mercat proporcionant béns i serveis de manera empresarial i innovadora i utilitza els excedents principalment per a finalitats socials. Està sotmesa a una gestió responsable i transparent, en concret mitjançant la participació de les seves persones treballadores, i interessades en l'activitat econòmica i de la clientela.

Per tant, l'empresa social i solidària no es caracteritza per la mida o el seu sector d'activitat sinó pel respecte de valors comuns manifestats a l'esmentada Resolució del Parlament Europeu de 19 de febrer de 2009, sobre economia social (2008/2250 (INI)).

En aquest context, la Unió Europea (UE) i la doctrina reclamen el reconeixement legal de les empreses socials, en atenció a les seves funcions i activitats socials i la seva forma de gestió, independentment de la seva forma jurídica; així com la dotació d'un marc jurídic apropiat en relació amb l'acreditació dels requisits exigits per ser-ho i en relació amb els contractes amb l'Administració Pública.

En aquest sentit, a la Resolució del Parlament Europeu de 5 de juliol de 2018 amb recomanacions destinades a la Comissió sobre un estatut per a les empreses socials i solidàries (2016/2237(INL)) (d'ara endavant, la Resolució 2016/2237(INL)), en el punt A, diu que cal avançar sense demora cap a un millor reconeixement del concepte "d'empresa social i solidària" establint una definició jurídica de base que permeti contribuir substancialment als esforços realitzats per la Unió Europea i els estats membres per a desenvolupar empreses socials i solidàries de manera que també es puguin beneficiar del mercat interior.

La mateixa Resolució del Parlament del 2018 (Resolució 2016/2237(INL)) conclou que l'economia social i solidària és un motor de creixement i ocupació, per la qual cosa afirma que s'ha de donar suport i s'ha de fomentar aquest tipus d'economia. Així, en el punt B, es recull l'afirmació següent: "Considerant que l'economia social i solidària contribueix considerablement a l'economia de la Unió; que, en les seves resolucions de 19 de febrer de 2009, 20 de novembre de 2012 i 10 de setembre de 2015, el Parlament senyala, que l'economia social ha demostrat ser particularment resilient davant la crisi econòmica i financera i té potencial per a la innovació social i tecnològica, la creació d'ocupació digna, inclusiva, local i sostenible, el foment del creixement econòmic, la protecció mediambiental i l'enfortiment de la cohesió social, econòmica i regional; que les empreses socials i solidàries posen de relleu noves vies per abordar els problemes socials en un món en ràpida evolució; que l'economia social i solidària segueix desenvolupant-se i és, per tant, un motor de creixement i creació d'ocupació, per la qual cosa s'ha de fomentar i recolzar"

D'altra banda, pel que fa a la diversitat jurídica de les empreses socials i solidàries, en el punt I de l'esmentada Resolució 2016/2237(INL) es diu que "gràcies a la possibilitat d'elecció entre diferents formes jurídiques, les empreses socials i solidàries poden configurar la seva estructura de la millor manera que els convingui en funció de les seves circumstàncies, la tradició en la qual s'emmarquen i el tipus d'activitat que desitgin dur a terme"; però, en el punt J expressa que "Considerant que, malgrat això, les experiències nacionals dels estats membres permeten concloure que hi ha determinades característiques i criteris distintius que ha de satisfer tota empresa social i solidària, independentment de la forma jurídica que adopti, per a que pugui ser considerada com a tal".

A més, cal diferenciar les empreses socials i solidàries de la responsabilitat social de les empreses (RSE); en aquest sentit, en el punt T de la Resolució 2016/2237(INL), es diu: “que la noció d’empresa social i solidària no s’ha de confondre amb la noció de responsabilitat social de les empreses (RSE), si bé algunes empreses comercials que tenen una activitat notable en matèria de RSE poden estar molt vinculades a l’emprenedoria social”.

Pel que fa als valors que inspiren el funcionament de les empreses socials i solidàries, és en el punt M de la Resolució 2016/2237(INL), on concretament, es recull, tal com es feia a la Resolució de 10 de setembre de 2015 del Parlament Europeu sobre emprenedoria social (2017/C316/26) que les empreses de l’economia social i solidària, es caracteritzen pel seu compromís amb la defensa dels valors següents:

- a. Primacia de la persona i dels fins socials sobre el capital.
- b. Governança democràtica exercida per les seves persones membres.
- c. Conjunció dels interessos de les persones dels membres i les usuàries amb l’interès general.
- d. La defensa i aplicació dels principis de solidaritat i de responsabilitat.
- e. Reinversió del superàvit en objectius de desenvolupament a llarg termini o en la prestació de serveis d’interès a les persones membres o de serveis d’interès general.
- f. Adhesió voluntària i oberta.
- g. La gestió autònoma i independent dels poders públics.

El compromís de les empreses socials i solidàries amb els esmentats valors comporta un impacte positiu per a la societat que justifica l’adopció de mesures concretes de foment, com ara concessió de subvencions, aplicació de mesures favorables en l’àmbit fiscal o en matèria de contractació pública. En aquest sentit, l’esmentada Resolució del Parlament, en el punt AF, indica “Considerant que l’impacte positiu de les empreses socials i solidàries per a la societat pot justificar l’adopció de mesures concretes de suport, com la concessió de subvencions i l’aplicació de mesures favorables en l’àmbit fiscal o en matèria de contractació pública; que, en principi, aquestes mesures s’han de considerar compatibles amb els Tractats, ja que estan destinades a facilitar el desenvolupament d’activitats o sectors econòmics que tenen com a principal objectiu repercutir positivament en la societat i que la capacitat d’aquestes empreses per a recaptar fons i generar beneficis és clarament inferior a la de les empreses comercials” I, al seu torn, en el punt B, afirma que: “les empreses socials i solidàries posen de relleu noves vies per abordar els problemes socials en un món en ràpida evolució; que l’economia social i solidària segueix desenvolupant-se i és, per tant, un motor de creixement i creació d’ocupació, per la qual cosa s’ha de fomentar i recolzar”.

En aquesta línia de promoció de l’economia social i solidària com a una economia que promou el creixement inclusiu i sostenible i una ocupació i treball decent, al desembre del 2020, 19 alts representants de governs europeus, van aprovar la Declaració de Toledo 2020 en què es declara “L’Economia Social i Solidària com un agent clau per un futur inclusiu i sostenible”, perquè és un tipus d’economia que dóna resposta als grans reptes socials, mediambientals i econòmics.

Posteriorment, el 24 de juny del 2021, es va aprovar el Reglament (UE) 2021/1057 del Parlament Europeu i del Consell, pel qual s’estableix el Fons Social Europeu Plus (FSE+). L’article 2.1.13) d’aquest Reglament defineix el concepte d’empresa social, com tota empresa, independentment de la seva forma jurídica que tingui com objectiu social primordial la

consecució d'impactes socials mesurables i positius, més que generar beneficis per altres finalitats; que, a més, utilitzi els beneficis, principalment, pel seu objectiu social primordial i a aquest efecte hagi implementat procediments i normes predefinits que garanteixin aquesta destinació dels beneficis, garantint que la distribució de beneficis no vagi en detriment de l'objectiu social principal, i també exigeix que estigui gestionada de forma empresarial, participativa, transparent i subjecte a rendició de comptes, en particular que fomenti la participació de les persones treballadores, clients i interessades als que afecti la seva activitat empresarial.

Al desembre del 2021, la Comissió va fer una nova Comunicació al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic i Social Europeu i al Comitè de Regions, "Construir una economia que funcioni per a les persones: un pla d'acció per l'economia social" (SWD (2021) 373 final). Aquesta Comunicació aprova un pla d'acció que té per objecte fomentar la innovació social, donar suport el desenvolupament de l'economia social i impulsar el seu poder transformador social i econòmic. Així, entre d'altres aspectes, en aquesta Comunicació, la Comissió indica, de forma expressa, que l'economia social pot ajudar a aplicar els principis del pilar europeu de drets socials i complir el Pla d'Acció de 2021 i els objectius principals de la UE pel 2030, com són, l'augment de la taxa d'ocupació i la reducció del nombre de persones en risc de pobresa i exclusió social. En la mateixa Comunicació, indica que les dades demostren la importància de millorar l'entorn propici pel desenvolupament de l'economia social i que els marcs legals i jurídics formen part d'integrant d'aquest entorn. En definitiva, es conclou que l'existència d'un marc normatiu de l'economia social i solidària ha d'ajudar a la visualització de les entitats de l'economia social i solidària i al seu creixement i consolidació.

II

L'economia social i solidària a Catalunya com a un àmbit de desenvolupament econòmic específic, que es basa i se centra en les persones i es diferencia del sector públic i del sector econòmic mercantil que prioritza el capital i la necessitat d'un benefici econòmic, té importants antecedents i arrels històriques i, també, actualment està molt arrelada al nostre territori.

Històricament, ja al segle XIX i abans de qualsevol reconeixement jurídic, les formes societàries de la primera economia social s'articulaven com a resistències col·lectives. En una dimensió constituent de nous vincles socials, la pràctica associativa va teixir una nova institucionalitat popular, constituïda per cooperatives de consum i producció, societats agrícoles, ateneus obrers, societats de socors mutus, així com associacions culturals i educatives. Cal destacar en aquest context històric la importància de les diverses corrents polítiques que configuraven el moviment obrer (comunisme, socialisme, anarquisme, republicanisme, etc.). Va ser aquest moviment obrer el que, en les seves pràctiques associatives, va esdevenir l'embrió de determinades formes d'organització (cooperativisme, pràctiques comunitàries i de suport mutu, assemblearisme, etc.).

Al 1839, un reial decret va regular la creació de les societats de socors mutus. Això va permetre que moltes organitzacions catalanes poguessin sortir de la clandestinitat i la informalitat. En aquest context, van néixer les primeres llavors de les diferents tipologies

societàries de l'economia social catalana, com ara les societats de socors mutus, els ateneus obrers i les cooperatives.

La Llei d'associacions de 1887, la constitució de la Federació de Mutualitats de Catalunya al 1896, van propiciar i impulsar el que ara coneixem com economia social i solidària (mutualitats, cooperatives obreres i agràries, associacions, etc.).

Al 20 de novembre de 1898 es fa la primera assemblea de cooperatives de Catalunya. Aquesta assemblea és l'embrió per crear, el juny del 1899, en el marc del primer Congrés de cooperatives de Catalunya i Balears, la Cambra de Societats Cooperatives de Catalunya i Balears (d'ara endavant, la Cambra). D'aquesta Cambra neixen les cambres regionals, les federacions de cooperatives, una per cada àmbit territorial de Catalunya (Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona).

El 1900 la Cambra entra en contacte a París amb l'ACI, i el 1902 passa a formar part de la seva junta directiva.

Amb la II República es consolida a Catalunya el reconeixement institucional de l'economia social catalana, amb l'aprovació de diferent normativa, com ara la Llei de sindicats agrícoles de 1906 que va ajudar a la promoció d'entitats de naturalesa associativa, com són les cooperatives i les mútues, i va incentivar amb diferents mesures l'expansió de la cooperació agrícola.

El 1918, Balears i Catalunya deixen de formar part de la mateixa Cambra. El 1920, a l'àmbit de Catalunya, la Cambra es converteix en la Federació de Cooperatives de Catalunya, en l'actualitat la Confederació de Cooperatives de Catalunya.

Tots aquests anys de desenvolupament cooperatiu autònom van assentar les bases per a les posteriors lleis republicanes d'economia social. L'Estatut d'autonomia de 1932 va atorgar a la Generalitat de Catalunya competències en matèria de cooperatives i mutualitats.

El gener del 1934 se'n fa efectiu per fi el traspàs i s'aprova la Llei de bases de cooperació, inspirada pel Joan Ventosa i Roig, cooperativista i republicà. Aquesta Llei pot ser considerada com un dels primers reconeixements legals de l'economia social, perquè incloïa les cooperatives (de persones consumidores, de producció i treball, de transports, de crèdit, mixtes, de pesca i serveis marítims, escolars, sanitàries i mercantils), però també els sindicats agrícoles o les cooperatives agràries i les mutualitats de previsió i assegurança.

La Llei de bases de cooperació es va complementar amb lleis específiques de cooperatives, mutualitats i sindicats agrícoles el març del mateix any.

L'associacionisme i el tercer sector social actual també comparteixen les arrels amb el moviment social i comunitari de primers de segle, en aquest cas, però, amb les associacions i els ateneus. Pel que fa al conjunt de l'associacionisme, en el període 1860-1936 es van registrar oficialment 31.771 associacions a tot Catalunya; és a dir, es va formar una xarxa compacta, tant pel nombre d'entitats constituïdes com per la quantitat de persones registrades, que va irradiar la societat catalana.

La dictadura franquista va reprimir la societat civil i aquesta repressió va tenir com a conseqüència l'estroncament d'aquella economia social històrica però amb la democràcia el moviment associatiu i cooperatiu, amb voluntat de construir un estat del benestar basat en les

persones torna a impulsar-se i articular-se a Catalunya, tant per la pròpia iniciativa de la societat civil catalana com per l'acció de foment del Govern de la Generalitat de Catalunya.

Durant la transició, reapareix amb força el cooperativisme i les pràctiques organitzades de solidaritat, entre les quals també cal destacar el creixement de l'associacionisme, el tercer sector social i les organitzacions no governamentals.

L'any 1997 es crea l'Associació Empresarial de la Iniciativa Social de Catalunya, en l'actualitat anomenada la Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya. Aquesta entitat és una organització de tercer grau que representa les associacions, cooperatives d'iniciativa social i fundacions que, sense afany de lucre i amb vocació de servei públic, presten serveis d'atenció a les persones a Catalunya.

Així, entre d'altres actuacions, a l'any 2001, la Generalitat de Catalunya va publicar el Llibre blanc de l'economia social a Catalunya

A l'any 2001, el Llibre blanc de l'economia social a Catalunya és una radiografia de la situació de l'economia social catalana interessant i significativa, que va permetre l'inici de la construcció de l'espai comú de les diferents branques de l'economia social.

L'any 2003 es va constituir l'anomenada Taula del Tercer Sector, plataforma de tercer grau que aglutina les federacions, les xarxes i les entitats que actuen en l'acció social. En el mateix any, 2003, es va constituir la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES) i a l'octubre del 2015 s'inicia el procés de creació de la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS) que culmina el 17 de maig de 2017 en la seva constitució com a Associació.

L'any 2017, tot i la singularitat de cadascuna d'aquestes entitats, dins l'economia social i solidària es crea l'Associació de l'Economia Social de Catalunya (AESCAT). L'AESCAT és una organització sense afany de lucre i de quart nivell que agrupa les principals plataformes de representació de les diferents famílies de l'economia social de Catalunya: pel cooperativisme, la Confederació de Cooperatives de Catalunya; pel tercer sector social atenció a les persones, la Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya i la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya; pel mutualisme, la Federació de Mutualitats de Catalunya; i per les economies comunitàries, la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya.

Actualment, a més de les entitats reconegudes tradicionalment com a entitats de l'economia social, la societat civil catalana, està impulsant les anomenades economies comunitàries que són economies que tenen una organització funcional democràtica de base assembleària de cooperació socioeconòmica, sovint sense formalització jurídica, i que compleixen de ple en el seu funcionament i objectius els principis i valors que caracteritzen a l'economia social i solidària. En les economies comunitàries la importància del treball remunerat en el seu funcionament intern és complementari o inexistent, perquè es fonamenten en l'activisme i participació de les persones membres de la comunitat que impulsen i duen a terme un projecte comú i col·lectiu que dóna respostes a necessitats de la comunitat i reforcen els vincles socials i comunitaris de caràcter solidari, l'arrelament territorial i la generació d'impactes positius socials, culturals i/o ambientals en les seves comunitats.

A Catalunya la nostra economia social i solidària està formada, en l'actualitat, per milers d'iniciatives socioeconòmiques que tenen en comú que prioritzen les persones i les seves necessitats i les de l'entorn comunitari. De manera que aquesta economia té una doble dimensió: l'activitat socioempresarial i les economies comunitàries. Aquesta Llei dóna visibilitat a aquestes pràctiques emergents i comunitàries i les recull.

Amb aquests antecedents històrics i el context socioeconòmic actual, en línia amb el que ha declarat de forma ferma i expressa la Unió Europea, cal que les diferents administracions catalanes, en el seu àmbit competencial, apostin de forma decidida per potenciar activament les empreses de l'economia social i solidària com a possible fórmula per donar resposta a la demanda creixent dels europeus i de les europees de què el seu treball, el seu consum, el seu estalvi i les seves inversions tinguin una repercussió i un sentit més ètic i més social.

III

Les cooperatives, les mutualitats, les entitats del tercer sector social, les associacions, les fundacions i les entitats de l'economia comunitària, encapçalades per l'Associació Economia Social Catalunya (AESCAT), han treballat conjuntament per definir, per primera vegada en la història i d'una manera conjunta, un document de bases per a la futura Llei d'economia social i solidària de Catalunya. Aquest document de bases va ser aprovat per l'AESCAT a l'octubre del 2020.

El document de bases, fruit del consens, té tres objectius clars: establir un marc jurídic de l'economia social i solidària, fomentar-la i promoure-la i assolir-ne el reconeixement i la representativitat institucionals. A més, s'hi recullen elements tan rellevants com els principis i valors que han de complir les entitats que volen formar part de l'economia social i solidària, el procés de reconeixement i els mecanismes que permeten crear un entorn favorable per desenvolupar-se. És un document amb una voluntat inclusiva i flexible, que respecta la singularitat de les diferents formes empresarials i té una mirada oberta.

Aquest document de bases és, doncs, el punt de partida d'aquesta Llei, que ha de servir com a instrument per fer créixer i consolidar una economia més plural, democràtica i inclusiva.

IV

El Parlament Europeu, el Consell, el Comitè Econòmic Social Europeu i el Comitè de les regions insten als estats i a les regions a promoure la fórmula de les empreses socials i solidàries en els termes recollits a l'apartat I d'aquesta exposició de motius, com a una estratègia per un creixement intel·ligent, sostenible i integrador, atès que l'objectiu principal d'aquest tipus d'empreses és aconseguir un impacte social positiu, abans que maximitzar els seus beneficis.

El Ple del Parlament de Catalunya, el 2 de desembre del 2021, va aprovar una moció sobre l'economia social (302-00064/13) en què, entre d'altres qüestions, indica que el Parlament considera que és indispensable que l'Economia Social i Solidària de Catalunya es doti d'un marc normatiu que promogui una economia plural, democràtica i basada en les persones, i compti amb tots els mecanismes per tal de fomentar el seu creixement, especialment amb

noves eines de col·laboració pública, social i comunitària (punt tercer) i, al seu torn, en aquesta moció el Parlament insta al Govern de la Generalitat a:” 5. *Tramitar la Llei de l'Economia Social i Solidària per a la seva aprovació durant l'any 2022, i indica que: a) La Llei de l'ESS es guiarà pels següents objectius: -Assolir un model productiu i econòmic que doni respostes i alternatives a la crisi política i social. -Promoure respostes innovadores als reptes mediambientals i socioeconòmics. -Potenciar el creixement, l'ocupació i la competitivitat. -Promoure una economia sostinguda, inclusiva, arrelada al territori, sostenible, participada així com el treball digne. -Facilitar a persones usuàries i consumidores, al sector públic i a altres agents econòmics, el coneixement de les entitats i agents de l'economia social i que promouen el consum i producció responsable. b) La llei ha d'establir i fixar un mecanisme de control que validi, de forma periòdica, les garanties de compliment del model de l'ESS (registre, auditories periòdiques...) per tal d'evitar-ne el mal ús i el benefici del model sense executar-ne les obligacions.”*

En el context de promoure aquest tipus d'economia, la Resolució 2016/2237 (INL), en el punt AF, estableix de forma expressa que el compromís de les empreses socials i solidàries amb els valors que les caracteritzen comporta un impacte positiu per a la societat que justifica l'adopció de mesures concretes de foment, com ara concessió de subvencions, aplicació de mesures favorables en l'àmbit fiscal o en matèria de contractació pública.

La definició europea d'empresa social i solidària, com ja s'ha fet palès, va més enllà de la forma jurídica de l'entitat o empresa. La qualificació d'una empresa o entitat amb activitat econòmica com a social i solidària no la determina la seva forma jurídica sinó el compliment d'uns requisits i criteris d'actuació, gestió, funcionament i especialment que el seu objectiu principal sigui el benefici social per sobre del benefici econòmic o lucre.

En línia amb la Unió Europea i en l'exercici de la competència exclusiva sobre el foment i l'ordenació de l'economia social que té atribuïda la Generalitat de Catalunya, d'acord amb l'article 124.4 de l'Estatut de Catalunya, amb ple respecte a la Llei bàsica estatal, d'economia social, la Llei 5/2011, de 29 de març, i a la normativa específica que s'aplica a cada classe d'entitats, aquesta Llei defineix, a efectes d'ordenació i foment, quin són els trets propis i diferenciadors comuns que permeten identificar a les entitats, independentment de la seva forma jurídica, com a economia social i solidària; i estableix els mecanismes pel reconeixement, la representació, el creixement, la promoció i la consolidació d'aquestes.

En aquest punt, cal posar de relleu, que, si bé, certament, els règims jurídics propis de les entitats de la denominada economia social (cooperatives, associacions, mútues, fundacions...) estan especialment adaptats al que ha d'ésser una empresa o entitat de l'economia social, com de forma reiterada ha proclamat la UE i han recollit les entitats representatives del sector en el Document de Bases que l'AESCAT va aprovar a l'octubre del 2020 i que dóna lloc a aquesta llei, cal comptar amb mitjans objectius i mesurables (indicadors) per avaluar la repercussió i la rendibilitat social de l'activitat d'aquestes entitats. D'altra banda, cal obrir la possibilitat d'acreditar-se com a entitats de l'economia social i solidària a empreses constituïdes sota altres fórmules jurídiques, sempre que es pugui mesurar i verificar que responen als principis i valors de l'economia social i solidària.

En definitiva, l'aprovació d'aquesta norma no altera, en cap cas, la condició d'entitat d'economia social de les formes jurídiques que la Llei bàsica estatal de l'economia social, la

Llei 5/2011, defineix com a entitats d'aquesta naturalesa (article 5). Entitats que es regularan sempre per les seves normes substantives específiques.

Aquesta Llei el que fa es definir que és l'economia social i solidària a efectes de la promoció, el foment i l'ordenació d'aquesta economia a Catalunya. De manera que només les entitats, qualsevol que sigui la seva forma jurídica, que vulguin ser reconegudes, a efectes del foment i promoció, com a entitats que actuen d'acord amb els principis i valors que caracteritzen a aquest tipus d'economia, hauran de passar un procés de reconeixement i acreditar que el seu objectiu i seu funcionament responen a aquests principis.

V

El Decret 133/2024, d'11 d'agost, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments en què s'organitza el Govern i l'Administració de la Generalitat de Catalunya atribueix al Departament d'Empresa i Treball les competències relatives a l'economia social i solidària el tercer sector i les cooperatives.

L'article 124.4, de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (d'ara endavant, EAC) atribueix a la Generalitat la competència exclusiva sobre el foment i l'ordenació de l'economia social.

L'article 152 de l'EAC atribueix a la Generalitat competència per a la promoció i ordenació de l'activitat econòmica en Catalunya.

A més, la Generalitat de Catalunya està obligada a adoptar les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i social de Catalunya i de la seva ciutadania, basats en els principis de solidaritat, la cohesió, el desenvolupament sostenible i la igualtat d'oportunitats i ha de promoure'n la participació en les empreses i el foment de l'estabilitat laboral, d'acord amb el que estableix l'article 45 de l'Estatut d'Autonomia.

En l'exercici d'aquestes competències de foment i ordenació de l'economia social i de promoció de l'activitat econòmica, per tal de donar resposta a la necessitat d'un canvi de model econòmic a Catalunya basat en la persona i en el benefici social i no només en el benefici econòmic, cal definir quines condicions-requisits s'han d'acreditar per poder gaudir de les accions de foment i promoció de les administracions catalanes que s'adoptin a favor de les entitats que actuïn d'acord amb els principis i valors de l'economia social i solidària. Aquest nou marc jurídic també ha de recollir i preveure mesures de sensibilització, formació, promoció, i de suport al finançament i a la innovació d'aquestes entitats.

En definitiva, per garantir l'estat del benestar s'ha de promoure un canvi del model econòmic a Catalunya, cap a una economia plural, democràtica, basada en les persones, amb objectius socials o mediambientals, i amb arrelament a l'entorn local, per aconseguir una cohesió social i contribuir a reduir els desequilibris i recuperar l'estat de benestar social.

VI

La Llei s'estructura en sis títols, amb vint-i-dos articles, tres disposicions addicionals, dues disposicions transitòries i quatre disposicions finals.

El títol I, relatiu a les disposicions generals, regula l'objecte, l'àmbit d'aplicació, el concepte de l'economia social i solidària a efectes d'aquesta llei, els principis i valors de l'economia social i solidària, els requisits exigits, a efectes de foment per les administracions catalanes, per ser considerades entitats de l'economia social i solidària, i, finalment, la forma d'acreditació d'aquests requisits i el Registre que a aquests efectes s'estableix.

El títol II, relatiu a l'organització i representació de l'economia social i solidària. Aquest títol, que s'estructura en tres capítols, crea i regula el Consell Català de l'Economia Social i Solidària, com a òrgan consultiu, d'assessorament i de participació; preveu l'existència d'un Pla Nacional d'Impuls de l'Economia Social i Solidària, i l'existència de Consells Regionals de l'Economia Social i Solidària.

El títol III, sobre les mesures de sensibilització i formació, regula el principi de transversalització pel que fa a la promoció i les polítiques públiques de les administracions catalanes entorn a l'economia social i solidària; així com la difusió i inclusió de continguts sobre l'economia social i solidària en la formació i els currículums acadèmics de tots els nivells del sistema educatiu.

El títol IV, relatiu a mesures per promoure la creació i l'enfortiment de l'economia social i solidària, preveu l'obligació que tenen les administracions catalanes de promoure i impulsar de forma coordinada aquesta economia.

El títol V, sobre les mesures per promoure el mercat social, la integració econòmica i els béns comuns, preveu que les administracions catalanes han de prioritzar la compra pública de béns i serveis en el mercat social sempre que sigui possible i amb ple respecte als principis generals en matèria de contractació pública; i també preveu els béns comuns com a forma d'ús i gestió comunitària de béns de titularitat pública.

El títol VI, regula la promoció per les administracions catalanes de les mesures de foment de la innovació en l'economia social i solidària, l'avaluació d'impacte de l'economia social i solidària, en la línia fixada per la Unió Europea i exposada al llarg d'aquest Preàmbul, preveient que els principis i valors de l'economia social i solidària s'han de traduir en indicadors clars i mesurables que puguin evidenciar el compromís i l'impacte social que té l'activitat duta a terme per les entitats de l'economia social i solidària. Finalment, en aquest títol també es regulen les mesures de fiscalitat, bonificacions i finançament.

Les disposicions addicionals inclouen els aspectes següents: participació institucional de l'economia social i solidària; que les entitats de l'economia social i solidària que no actuen principalment a Catalunya puguin accedir al Registre de l'Economia Social i Solidària i la informació estadística sobre les entitats de l'economia social i solidària,

Les disposicions transitòries estableixen el règim transitori en relació amb la constitució del Consell Català de l'Economia Social i Solidària i l'elaboració del Pla nacional d'impuls de l'Economia Social i Solidària; i preveuen que es considera economia social fins que no es dicti el reglament que es preveu a l'article 5.2 i es regulin i desenvolupin els indicadors acreditatius del compliment dels principis i valors de l'economia social i solidària, sempre des de la perspectiva del foment i promoció per les administracions catalanes.

Les disposicions finals preveuen el desenvolupament reglamentari, la creació del Registre i dotació dels mitjans tecnològics per una gestió àgil i telemàtica; com s'han d'entendre les referències que la normativa catalana anterior a aquesta llei fa a les empreses socials; la constitució del Consell Català de l'Economia Social i Solidària i l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Títol I.- Disposicions Generals

Article 1.- Objecte

1.1. L'objecte d'aquesta llei és establir un marc jurídic comú de promoció, de foment i d'ordenació de l'economia social i solidària a Catalunya. Aquest marc jurídic ha de promoure una economia plural, democràtica i basada en les persones, per tal que aquesta creixi de forma progressiva i permeti la transformació del model econòmic català. A aquests efectes de promoció i foment, aquesta llei, amb ple respecte a la llei bàsica estatal d'economia social, defineix quins són els trets propis i diferenciadors comuns que permeten identificar les entitats com a economia social i solidària; i estableix els mecanismes pel reconeixement, la representació, el creixement, la promoció i la consolidació d'aquestes.

1.2. Les entitats de l'economia social es regulen per les normes substantives específiques de la forma jurídica que aquestes adoptin.

Article 2. Àmbit d'aplicació

2.1. Aquesta llei és d'aplicació al territori de Catalunya i al conjunt d'entitats de l'economia social i solidària que tinguin el domicili social a Catalunya i desenvolupin la seva activitat principalment a Catalunya.

2.2. S'entendrà que una entitat desenvolupa la seva activitat empresarial i econòmica principalment a Catalunya quan estigui inscrita en el Registre de Catalunya que li correspongui per raó de la seva naturalesa. No obstant, les entitats de l'economia social i solidària que tot i tenir el seu domicili social a Catalunya s'hagin d'inscriure en el Registre estatal, com és el cas de les mutualitats de previsió social, també s'entendran incloses en l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei sempre que acreditin, en la forma que s'estableixi reglamentàriament, que desenvolupen la seva activitat principalment a Catalunya.

Article 3.- Concepte d'economia social i solidària

3.1. L'economia social i solidària està formada per les empreses, organitzacions i entitats de naturalesa privada que duen a terme activitats socioempresarials i per les iniciatives comunitàries; totes elles basen la seva activitat en la primacia de les persones i l'interès col·lectiu o general per sobre del lucre econòmic i es regeixen pels principis recollits a l'article 4 d'aquesta llei. L'economia social i solidària engloba totes les àrees d'activitat de l'ésser humà, amb una doble dimensió: la socioempresarial i les economies comunitàries.

3.2. Als efectes d'aquesta llei, s'entén com activitat socioempresarial l'activitat empresarial i/o activitat econòmica que està integrada per activitats de producció, processament, distribució, prestació, intercanvi i consum de béns o serveis implementats per:

- a) Cooperatives, mutualitats, fundacions i associacions que duguin a terme activitat econòmica, societats laborals, empreses d'inserció, centres especials de treball,

confraries de pescadors, les societats agràries de transformació que es regeixin i compleixen els principis i valors definits a l'article 4 i els requisits establerts a l'article 5 i, si s'escau, en els articles 6, 7 i 8 d'aquesta llei.

- b) Altres entitats i iniciatives que tenen formes jurídiques no incloses a l'apartat anterior que duguin a terme activitat econòmica i que compleixen els principis i valors definits a l'article 4 i els requisits establerts a l'article 5 i, si s'escau, en els articles 6, 7 i 8 d'aquesta llei.
- c) Les entitats singulars creades per normes específiques que es regeixin pels principis i valors definits a l'article 4 i els requisits establerts a l'article 5 i, si s'escau, a l'article 6 d'aquesta llei.

3.3. Als efectes d'aquesta Llei, les economies comunitàries són un conjunt de pràctiques econòmiques portades a terme per iniciatives comunitàries, populars i espontànies, sense ànim de lucre que tenen una organització funcional democràtica de base assembleària formada per una agrupació de persones que, d'acord amb els principis i valors de l'article 4, es basen en l'actuació autogestionada d'un projecte comú i col·lectiu. Les economies comunitàries poden estar formalitzades des d'un punt de vista jurídic com a associacions o cooperativa de persones d'usuàries i consumidores, o bé es poden articular mitjançant l'agrupació de persones que organitzen sistemes de cooperació socioeconòmica sense formalització jurídica, i han de complir els requisits que estableix l'article 8.

Article 4.- Principis i valors

Els principis i els valors de l'economia social i solidària i de les organitzacions que la integren es basen en els principis orientadors establerts per la Llei bàsica estatal d'economia social i són:

- a) Objectiu d'impacte cap a l'interès general i el bé comú.
- b) Primacia de la persona i de l'objecte social sobre el capital.
- c) Sense finalitat de lucre o distribució limitada i transparent d'excedents o resultats positius vinculada a l'activitat desenvolupada per les persones que en són membres i no al capital.
- d) Funcionament democràtic i sistemes de governança i participació democràtica, en la decisió i en la participació, que incorporin els diferents col·lectius que formen l'entitat.
- e) Transformació social feminista i d'igualtat de gènere, igualtat de tracte, no discriminació i respecte a la diversitat de les persones.
- f) Generació d'ocupació estable, relacions laborals justes i de qualitat, i equitat salarial.
- g) Compromís amb el medi ambient i voluntat de fer efectiva una transició energètica i ecològica per revertir l'emergència climàtica.
- h) Arrelament en el territori i participació en el teixit social.
- i) Transparència sobre l'activitat, sistema de govern, gestió, retribucions i distribució d'excedents o resultats positius, si se'n fa.
- j) Intercooperació amb altres iniciatives de l'economia social i solidària.
- k) Independència respecte dels poders públics i d'altres d'empreses o entitats diferents de les definides per aquesta Llei com a economia social i solidària.

Article 5.- Requisits generals de les entitats d'economia social i solidària amb activitat socioempresarial

5.1. Als efectes que estableix l'article 1, els requisits que, d'acord amb els principis i valors establerts a l'article 4, han d'acreditar les entitats d'economia social i solidària que realitzin una activitat econòmica i empresarial a Catalunya són els que es relacionen en aquest apartat, amb els límits que, si s'escau, derivin expressament de la normativa substantiva aplicable a la seva forma jurídica.

- a) Tenir com a objectiu principal, en qualsevol sector de l'activitat, la millora de la societat, de la comunitat o del seu entorn.
- b) Desenvolupar una activitat socioempresarial i obtenir els seus ingressos principalment d'aquesta.
- c) Garantir sistemes de participació democràtica en els processos de presa de decisió de l'organització o entitat, tenint en consideració els diferents col·lectius que la integren.
- d) En el cas de les formes d'empresa basades en el capital, el total d'accions o de participacions titularitat d'una sola persona física o jurídica ha de ser inferior al 50%. Aquest límit no s'aplicarà quan la titularitat de les accions o de les participacions correspongui a una de les persones jurídiques recollides a l'article 3.2.a) i c) d'aquesta Llei.
- e) Les entitats enumerades a l'article 3.2 d'aquesta Llei han de destinar a la seva consolidació i desenvolupament com a mínim el percentatge dels seus excedents o resultats positius que determini la Llei aplicable a la respectiva forma jurídica. En el cas que en les diferents normatives no se'n determini, s'establirà reglamentàriament.
- f) Disposar d'un pla per a la formació i educació de les persones que integren les organitzacions, i/o per a la promoció d'activitats de l'entorn local i de la comunitat en general.
- g) Ser independents dels poders públics i d'altres d'empreses o entitats diferents de les definides per aquesta Llei com a economia social i solidària.
- h) Transparència en la distribució d'excedents o resultats positius i retribucions i mantenir un sistema retributiu equitatiu en els termes que s'estableixin reglamentàriament.
- i) Adoptar mesures destinades a garantir els drets de les dones i a assolir l'equitat de gènere, especialment a nivell salarial i d'accés a càrrecs de responsabilitat.
- j) Tenir arrelament en l'entorn social on es prestin els serveis o es generin els béns o subministraments.

5.2. El Govern de la Generalitat establirà, reglamentàriament, a proposta del departament competent en l'economia social i solidària, els indicadors i les dades que es tindran en compte per verificar el compliment dels requisits que s'estableixen en aquesta Llei. A aquests efectes, quan la forma jurídica de l'entitat per la seva definició legal incorpori alguns dels requisits exigits per aquesta Llei, en els termes establerts per aquesta, el reglament podrà preveure que no calgui presentar indicadors i dades al respecte.

Article 6.- Requisits específics per les entitats de l'economia social i solidària catalana amb activitat socioempresarial d'atenció a les persones

6.1. Les entitats o organitzacions de l'economia social i solidària catalana d'atenció a les persones són aquelles que la seva activitat principal està destinada a gestionar serveis d'atenció a les persones, especialment, de caràcter social, educatiu i sanitari. Aquestes entitats, als efectes que estableix aquesta Llei, han de tenir una de les formes jurídiques

regulades a l'article 3.2 i han de complir amb els principis i valors que preveu l'article 4 i amb els requisits establerts a l'article 5 d'aquesta Llei.

6.2. Els instruments de col·laboració entre l'Administració Pública i les entitats de l'economia social i solidària catalana d'atenció a les persones d'iniciativa social per a la provisió de serveis de responsabilitat pública són preferentment l'acció concertada i la gestió delegada.

Tots els procediments de provisió dels serveis inclouran clàusules que assegurin la qualitat de l'atenció a les persones, la sostenibilitat dels serveis, i el màxim retorn social dels recursos públics. També hauran de promoure l'accés de les entitats de l'economia social i solidària als procediments de contractació, sense excloure d'altres formes de col·laboració.

Article 7.- Requisits específics per les entitats de l'economia social i solidària amb activitat socioempresarial de caràcter assegurador

Els requisits per acreditar-se com a entitats de l'economia social i solidària catalana de caràcter assegurador són els establerts amb caràcter general a l'article 5. A més, han de tenir una forma jurídica de les regulades a l'article 3.2 a) d'aquesta Llei, sempre i quan la legislació vigent els permeti fer activitat asseguradora, i estar degudament inscrites als registres corresponents.

Article 8.- Requisits de les entitats de l'economia comunitària

8.1. Per acreditar-se com a entitat d'economia comunitària, a més de les característiques específiques regulades a l'article 3.3 d'aquesta Llei, aquestes han de complir els requisits següents:

- a) Tenir com a objectiu principal, en qualsevol sector de l'activitat, la millora de la societat, de la comunitat o del seu entorn.
- b) Tenir com a persones beneficiàries de les pràctiques econòmiques o dels projectes amb incidència econòmica que realitza l'entitat les persones que hi participen de forma activa. Tanmateix, també complementàriament poden ser beneficiaries les persones que, sense participar de forma activa, pertanyin a la comunitat on es desenvolupen les pràctiques o els projectes.
- c) Tenir una organització funcional democràtica de base assembleària, funcionar en base a l'activisme i la presa de decisions de les persones que hi participen i/o una forma jurídica que compleix els principis i valors de l'article 4 d'aquesta Llei.
- d) No superar un nombre màxim de persones treballadores, proporcional a la seva base social de participants, amb el límit d'un percentatge màxim establert reglamentàriament.
- e) Ser independents dels poders públics i d'altres d'empreses o entitats diferents de les definides per aquesta Llei com a economia social i solidària.
- f) La incorporació d'accions per a la paritat entre gèneres en l'accés a càrrecs de responsabilitat a l'organització o si s'escau, adoptar mesures, que perdurin en el temps, destinades a assolir la igualtat entre gèneres a nivell salarial.
- g) Tenir arrelament territorial en l'entorn social on es prestin els serveis o es generin els béns o subministraments i buscar reforçar els vincles socials i solidaris, els impactes socials i ambientals positius en les seves comunitats.

8.2. Les economies comunitàries que consisteixen en l'agrupació de persones sense personalitat jurídica pròpia podran ser beneficiàries de les mesures de promoció i foment

previstes en aquesta Llei, sempre que les persones promotores en responguin de manera personal i solidària davant l'administració pública que ha atorgat la mesura de foment.

Article 9.- Acreditació de la condició d'entitat de l'economia social i solidària i Registre de l'economia social i solidària

9.1. Les entitats que vulguin ser reconegudes, als efectes de promoció, de foment i ordenació previstos en aquesta Llei, com a economia social i solidària han de passar un procés de reconeixement mitjançant l'acreditació del compliment dels principis, valors i requisits, segons la tipologia que es vulgui registrar, establerts als articles 4, 5, 6, 7 i 8 en el seu funcionament i en la manera de desenvolupar l'activitat, en la forma en què s'estableixi per reglament.

9.2. S'ha de crear un Registre a la unitat orgànica competent en matèria d'economia social i solidària, davant del qual les entitats que vulguin obtenir la qualificació d'entitat d'economia social i solidària a efectes de les mesures de promoció i foment que les administracions catalanes adoptin a favor d'aquest tipus d'economia han de presentar, en la forma que es determini reglamentàriament, la corresponent sol·licitud i la documentació acreditativa del compliment dels principis, valors i requisits recollits als articles 4, 5, 6, 7 i 8 que configuren la identitat de les entitats d'economia social i solidària. La inscripció en aquest Registre serà requisit per poder accedir a les mesures de promoció o foment que les administracions catalanes adoptin a favor de les entitats de l'economia social i solidària.

9.3. S'ha de dotar al Registre dels sistemes electrònics que facin possible la tramitació telemàtica, la publicitat telemàtica del contingut, l'accés a la informació telemàtica per part de les persones interessades, l'explotació del seu contingut i la possibilitat de consulta a d'altres registres de Catalunya amb competència registrals en relació amb les entitats d'economia social i solidària.

9.4. En el cas que els documents o dades que calgui aportar pel que fa al compliment dels requisits exigits en aquesta Llei hagin estat aportats anteriorment pels interessats a qualsevol administració no caldrà tornar a presentar-los, sempre que es donin les condicions que estableix a l'efecte la Llei de procediment administratiu comú de les administracions públiques i els termes establerts en el reglament de desenvolupament d'aquesta Llei.

Títol II.- Organització i representació l'Economia Social i Solidària

Capítol I.- El Consell Català de l'Economia Social i Solidària

Article 10.- Naturalesa jurídica i règim jurídic

10.1. Es crea el Consell Català de l'Economia Social i Solidària com a òrgan consultiu i d'assessorament, anàlisi i debat en les matèries relacionades amb l'economia social i solidària, integrat al Departament de l'Administració de la Generalitat competent en la matèria.

10.2. El Consell Català de l'Economia Social i Solidària actua amb total autonomia i independència en l'exercici de les seves funcions, és responsable de fomentar i reforçar el diàleg entre les organitzacions actores de l'economia social i solidària i les autoritats públiques catalanes en relació amb la promoció, la participació, el reconeixement, l'evolució i la consolidació de l'economia social i solidària catalana.

10.3. La regulació de la composició, l'organització i el funcionament del Consell Català de l'Economia Social i Solidària es farà per reglament. En tot cas, s'haurà de preveure l'existència d'una Comissió Executiva Permanent amb les funcions i el funcionament que es determini al reglament de regulació del Consell.

Article. 11. - Funcions

11.1. El Consell Català de l'Economia Social i Solidària té les funcions següents:

- a) Vetllar per la coordinació i alineació entre les regulacions catalanes de l'economia social i solidària i les normes estatals i europees.
- b) Ser consultat amb relació a l'informe que s'ha de fer cada tres anys sobre el desenvolupament de l'economia social i solidària en el dret de la Unió Europea i les seves polítiques.
- c) Emetre informe amb relació a la definició del Pla Nacional d'Impuls de l'Economia Social i Solidària.
- d) Aprovar una guia que ha de definir la millora contínua de les bones pràctiques de les empreses de l'economia social i solidària.
- e) Emetre informe amb caràcter preceptiu, no vinculant i previ a la tramitació corresponent sobre els avantprojectes de llei, els projectes de decrets legislatius i els projectes de decrets que modifiquin o desenvolupin el contingut d'aquesta Llei i aquells que afectin a l'economia social i solidària, així com els que facin referència a l'emprenedoria col·lectiva.
- f) Fer el seguiment i l'avaluació de l'execució del plans i les mesures en suport i promoció de l'economia social i solidària.
- g) Emetre informe sobre la diagnosi de l'estat de situació de l'economia social i solidària, en la qual s'han d'identificar els obstacles amb els que es troben les entitats de l'economia social i solidària i la proposta de mesures per eliminar-los o mitigar-los.
- h) Promoure la paritat de gènere en els òrgans elegits d'empreses/entitats de l'economia social i solidària.
- i) Vetllar per la promoció i l'adequada aplicació dels valors i principis de l'economia social i solidària.
- j) Promoure la millora de la cooperació empresarial entre les entitats que formen part de l'economia social i solidària.
- k) Conèixer les mesures que aprovi el Govern de la Generalitat i, en especial, el departament competent en matèria d'economia social i solidària, així com fer el seguiment de la seva implementació i dissenyar propostes d'actuació en l'àmbit de l'economia social i solidària.
- l) Formular propostes i revisar periòdicament els indicadors i les metodologies, que s'han de tenir en compte per acreditar el compliment dels requisits fixats en aquesta llei, per tal que puguin ser valorades, i, si s'escau, incorporades al sistema de valoració previstos a la norma reglamentària que els reguli.
- m) Debatre sobre les polítiques i les mesures a implementar en la promoció, difusió i foment de l'economia social i solidària.
- n) Participar en el seguiment i l'avaluació de l'execució del plans i les mesures en suport i promoció de l'economia social i solidària.

- o) Vetllar pel compliment de la Llei i del seu desplegament reglamentari.
- p) Totes aquelles funcions que vinguin atribuïdes per disposicions legals o reglamentàries, així com qualsevol altra funció que li atribueixi el departament competent en matèria de l'economia social i solidària.

11.2. En el desenvolupament de les seves funcions, el Consell ha de vetllar per l'equitat de gènere i una efectiva integració de les dones a les entitats i organitzacions de l'economia social i solidària, en especial mitjançant l'impuls de l'elaboració d'estudis i informes que donin a conèixer la situació de dones i homes a l'economia social i solidària de Catalunya. A aquests efectes, s'han de prendre en consideració els criteris d'avaluació que estableixin els òrgans competents que contribueixen a tractar la dimensió de gènere, promoure la recollida de dades desagregades per sexes, i desenvolupar indicadors qualitius i quantitatius de gènere.

Capítol II. El Pla Nacional d'Impuls de l'Economia Social i Solidària

Article 12.- El Pla Nacional d'Impuls l'Economia Social i Solidària

12.1. La persona titular del Departament competent en la matèria, amb l'informe previ del Consell Català de l'Economia Social i Solidària, presentarà al Govern de la Generalitat un Pla Nacional d'Impuls de l'Economia Social i Solidària cada 3 anys. Juntament amb l'esmentat Pla s'ha de presentar l'anàlisi o diagnòstic sobre la situació de l'economia social i solidària catalana que s'ha tingut en compte per a l'elaboració del Pla.

12.2. Als efectes d'aquesta Llei, en els termes i amb els requisits que s'estableixin reglamentàriament, les administracions locals que impulsen l'economia social i solidària participaran en el debat i les propostes del Pla Nacional d'Impuls l'Economia Social i Solidària, especialment amb relació al paper de les administracions locals en l'impuls i suport a l'economia social i solidària en la seva dimensió territorial local. Els representants de les administracions locals seran designats de manera consensuada entre l'Associació Catalana de Municipis, la Federació de Municipis de Catalunya i la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària.

12.3. Aquest Pla ha d'incidir en les polítiques econòmiques de tot el territori de Catalunya i ha de fomentar els valors de l'economia social i solidària per avançar cap a una economia basada en les persones, més democràtica, equitativa, solidària, sostenible i feminista.

12.4. El Govern de la Generalitat, tenint en compte la proposta formulada, aprovarà amb caràcter plurianual un Pla Nacional d'Impuls de l'Economia Social i Solidària, amb la dotació pressupostària i els mitjans operatius necessaris per dur-los a terme.

12.5. Aquest Pla ha de recollir mesures de promoció, consolidació, sensibilització, visibilització, formació, intercooperació, integració econòmica i innovació en relació amb l'economia social i solidària.

12.6. El Pla haurà de comptar amb indicadors que permetin realitzar un informe de seguiment de la seva execució, de caràcter anual, i un informe d'avaluació de resultats en finalitzar el seu període de vigència.

Capítol III. Desplegament territorial de l'Economia Social i Solidària

Article 13. Consells Regionals de l'Economia Social i Solidària

13.1. Als efectes d'aquesta Llei, en els termes i amb els requisits que s'estableixin reglamentàriament, a cadascuna de les regions de l'economia social i solidària establertes a l'article 13.2, es pot constituir un Consell Regional de l'Economia Social i Solidària format per entitats de l'economia social i solidària del territori que compleixen els requisits establerts en aquesta Llei i que tinguin la seva seu central a la corresponent regió.

13.2. Les regions de referència, a efectes d'aquesta llei, al territori, són:

- a) Regió de l'economia social i solidària de l'Alt Pirineu i Aran.
- b) Regió de l'economia social i solidària de Lleida.
- c) Regió de l'economia social i solidària de Camp de Tarragona.
- d) Regió de l'economia social i solidària de Terres de l'Ebre.
- e) Regió de l'economia social i solidària de Catalunya Central.
- f) Regió de l'economia social i solidària de Girona.
- g) Regió de l'economia social i solidària del Penedès
- h) Regió de l'economia social i solidària de Barcelona.

13.3. La seva organització i les seves funcions s'establiran reglamentàriament i s'alinearan amb el Consell Català de l'Economia Social i Solidària, però com a mínim tindran els següents objectius:

- a) Agrupar els interessos de l'economia social i solidària al territori de referència. A aquests efectes, cadascun dels Consells Regionals de l'Economia Social i Solidària s'han d'alinejar i coordinar amb les organitzacions representatives de les entitats descrites a l'article 3.2.a) i a l'article 3.2.c), respectant, en tot cas, les funcions d'aquestes organitzacions.
- b) Desplegar el Pla Nacional d'Impuls de l'Economia Social i Solidària pel que fa al que sigui competència dels Consells Regionals.
- c) Contribuir en la recaptació, ús i subministrament de les dades econòmiques i socials relacionades amb l'economia social i solidària del territori de referència.

13.4. Poden establir acords amb les administracions locals i la delegació del govern a la Regió. A banda de la possibilitat d'establir acords, els Consells Regionals de l'Economia Social i Solidària poden decidir fer participar a les administracions locals que impulsen l'economia social i solidària, en el debat i les propostes, especialment en relació amb les polítiques públiques locals. Els representants de les administracions locals seran designats de manera consensuada entre l'Associació Catalana de Municipis, la Federació de Municipis de Catalunya i la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària.

13.5. El Consell Català de l'Economia Social i Solidària ha d'emetre informe amb caràcter preceptiu i no vinculant, amb relació a la proposta del reglament previst a l'article 13.3.

13.6. Els Consells Regionals de l'Economia Social i Solidària poden establir acords entre ells amb la finalitat de potenciar el desplegament del Pla Nacional d'Impuls de l'Economia Social i Solidària que els competeix.

Títol III.- Mesures de sensibilització i formació

Article 14.- Principi de transversalització

14.1. Les administracions catalanes, en l'àmbit de les seves competències i de forma coordinada i transversal, han de promoure el coneixement i la visibilització de l'economia social i solidària com a una economia basada en les persones, transformadora i amb valors de justícia, equitat i solidaritat, en relació amb tota la ciutadania, el món professional i, especialment, en totes les etapes del sistema educatiu i acadèmic respectant la normativa específica educativa i universitària.

14.2. Les administracions catalanes han de promoure la transversalitat de l'economia social i solidària en les seves polítiques públiques. Aquesta transversalització ha de permetre refer els conceptes i les formes de veure el món, pensar des del paradigma de l'economia social i solidària per tal de reconsiderar les condicions, les situacions i necessitats de la ciutadania, les empreses i els col·lectius en tots els àmbits i que situï les persones al centre, especialment en l'econòmic.

14.3. Les administracions catalanes han de fomentar que tota acció de govern incorpori la perspectiva i visió d'aquest tipus d'economia i han de promoure la participació institucional de les organitzacions de l'economia social i solidària, especialment en el món local.

Article 15 - Difusió dels valors i principis de l'Economia Social i Solidària

15.1. Els poders públics han de donar a conèixer àmpliament, per mitjans eficaços i adequats, els valors i principis de l'economia social i solidària.

15.2. El Govern i les entitats, corporacions i organitzacions públiques catalanes amb competència en l'àmbit dels mitjans audiovisuals, amb la finalitat de fomentar i promocionar l'economia social i solidària, han de promoure accions de difusió d'aquest tipus d'economia en els mitjans de comunicació que operen a Catalunya.

Article 16.- Formació i Educació

16.1. Les administracions catalanes han de facilitar el coneixement sobre l'economia social i solidària a tota la ciutadania i especialment al sistema educatiu, en tots els seus nivells, inclosa la formació professional, de forma que aquesta constitueixi un element transversal de la formació de la infància i la joventut a Catalunya. A aquests efectes, s'ha de promoure la integració dels continguts de l'economia social i solidària en els currículums acadèmics a tots els nivells del sistema educatiu, promoure les cooperatives escolars, i el treball comunitari.

16.2. Les universitats públiques i les institucions d'investigació han de promoure la inclusió de continguts en economia social i solidària, en els graus, postgraus, màsters i cursos especialitzats.

16.3. El Govern de la Generalitat ha de promoure la recerca especialitzada en economia social i solidària, així com la transferència de coneixement entre aquesta i les universitats i altres centres de formació i/o recerca.

Títol IV.- Mesures per promoure la creació i l'enfortiment de l'Economia Social i Solidària

Article 17. - Promoció de l'Economia Social i Solidària per part de les administracions catalanes

17.1. Les administracions catalanes, en l'àmbit de les seves competències i de forma coordinada entre elles, han de promoure accions per facilitar en tot el territori la creació, el desenvolupament i consolidació d'entitats d'economia social i solidària.

17.2. Les administracions catalanes promouran la realització d'estudis de viabilitat i diagnòstics empresarials, el balanç social, la gestió de les cures, la formació, l'assessorament, l'assistència tècnica, la incorporació de plans de voluntariat quan s'escaigui, l'enfortiment de la participació, la migració al programari i maquinari lliure i les eines de codi obert, la confecció de plans d'igualtat i protocols contra l'assetjament i la gestió de conflictes.

17.3. Les administracions catalanes han de promoure la col·laboració pública, cooperativa, social i comunitària amb entitats i iniciatives d'economia social i solidària, per a la provisió de serveis públics, respectant en tot cas la normativa bàsica sobre contractació del sector públic.

17.4. Les administracions catalanes han de vetllar perquè els ajuts dirigits al teixit empresarial català incloguin com a beneficiàries les organitzacions de l'economia social i solidària.

17.5. Les administracions catalanes promouran la col·laboració amb les entitats de l'economia social i solidària en les polítiques públiques tendents a incrementar, a l'empara dels plans d'habitatge l'oferta d'habitatges amb protecció oficial i en general, l'oferta d'habitatge destinat a polítiques socials. En les polítiques de cessió de sòl o patrimoni públic i atorgament d'ajuts públics vinculats a incrementar el parc d'habitatges destinats a polítiques socials, es fomentarà l'habitatge cooperatiu, especialment en la modalitat de cessió d'ús, promogut per les entitats inscrites al Registre de l'economia social i solidària com entitats de l'article 3.2 a), respectant en tot cas la normativa sobre habitatge sotmès a protecció pública.

17.6. El Govern de la Generalitat promourà accions per facilitar l'accés a l'habitatge cooperatiu, especialment en la modalitat de cessió d'ús, mitjançant accions de promoció i impuls d'aquest model.

Títol V. Mesures per promoure el mercat social, la integració econòmica i els béns comuns

Article 18.- Mercat social

18.1. El mercat social és una xarxa d'intercooperació per a la producció, distribució i consum de béns i serveis que funciona amb criteris ètics, democràtics, ecològics i solidaris constituïda per entitats de l'economia social i solidària junt amb consumidors i consumidores individuals i col·lectius. L'objectiu d'aquest mercat es cobrir les necessitats de les persones participants amb un model econòmic basat en les persones i en l'interès col·lectiu per sobre de l'obtenció de lucre.

18.2. Les administracions catalanes, en l'exercici de les seves competències, de forma coordinada i transversal, han de promoure la creació d'un mercat social català, que abasti els diferents àmbits d'activitat desenvolupats per les entitats de l'economia social i solidària, com serien, a títol enunciatiu i no exhaustiu: producció, consum, habitatge, prestació de serveis, mutualisme, servei d'atenció a les persones, i han de prioritzar la compra pública de béns i

serveis dins aquest mercat social sempre que sigui possible i amb ple respecte als principis generals en matèria de contractació pública.

18.3. Les administracions catalanes han de promoure la prioritització de l'ús de béns i serveis a les entitats d'economia social i solidària mitjançant, entre d'altres actuacions, les clàusules socials i la reserva de mercat en els processos de compra i contractació, amb ple respecte als principis generals en matèria de contractació pública.

18.4. Les administracions catalanes fomentaran la distribució i comercialització dels productes i serveis de l'economia social i solidària mitjançant campanyes institucionals de promoció del consum dels seus productes i serveis, l'accés a infraestructures logístiques, l'habilitació d'espais físics d'exposició i venda, i en general, als projectes estratègics de l'economia social i solidària.

18.5. Les administracions catalanes promouran especialment aquells models i fórmules jurídiques de l'economia social i solidària que garanteixin la participació i gestió democràtica de la ciutadania destinatària d'aquestes polítiques, com és l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús.

18.6. Les administracions catalanes han d'adoptar, de forma coordinada, mesures que promoguin la intercooperació entre les entitats de l'economia social i solidària.

Article 19.- Béns comuns

19.1. El conjunt de béns immobles, solars, equipaments i recursos públics s'entenen com a "béns comuns" quan són gestionats de forma comunitària o col·lectiva amb entitats de l'economia social i solidària sense ànim de lucre o amb les economies comunitàries definides en aquesta Llei. Els béns comuns són una forma de gestió dels recursos de manera democràtica, inclusiva i comunitària.

19.2. Les administracions catalanes donaran suport, impulsaran i consolidaran els béns comuns definits a l'apartat anterior.

19.3. L'àmbit de col·laboració públic-comunitari es circumscriu a serveis de competència de les administracions locals diferents dels obligatoris, incloent a programes d'iniciativa comunitària que actuen en interès general i sense ànim de lucre, amb un fort arrelament al territori o al sector, i en els que la motivació central de l'activitat no recau en la prestació de serveis, sinó en els processos comunitaris que es donen en l'execució participada del projecte, que fomenten la cohesió social i la creació i l'enfortiment de la xarxa veïnal en dinàmiques de suport mutu. Aquesta col·laboració amplia l'empoderament ciutadà, contribueix al desenvolupament del sector públic i les comunitats, i a un millor coneixement del teixit i necessitats del territori. Aquest marc no inclou, per tant, programes on entitats socials gestionen serveis públics obligatoris, definits i impulsats per les entitats locals.

19.4. Les mesures relatives als béns comuns recollides en aquest article es poden desplegar en els àmbits de la cultura, els esports, l'alimentació, les cures i la salut comunitària, l'educació no obligatòria, l'economia social, l'acció comunitària, el patrimoni històric, cultural, arquitectònic i les zones verdes urbanes, entre d'altres, sens perjudici dels serveis bàsics obligatoris d'àmbit local.

19.5. El marc adequat per a la gestió comunitària ha de tenir en compte altres indicadors desvinculats de la lògica econòmica-financera, valorant l'impacte del retorn social, la cura de les persones i l'entorn, l'ampliació de la democràcia participativa i l'arrelament al territori i/o al sector.

19.6. Sens perjudici del desenvolupament reglamentari de les normes contingudes en aquest article, les administracions catalanes podran concertar convenis amb les comunitats o col·lectius regits pels principis de coresponsabilitat i reconeixement del valor de l'autogestió per part de les comunitats dels espais i equipaments públics. La gestió col·laborativa d'espais i equipaments públics, es pot dur a terme mitjançant la cogestió o la cessió de la gestió. La fórmula jurídica haurà d'ésser la més adient a les característiques del projecte, sempre dins del marc de la legalitat vigent.

19.7. Les administracions catalanes procuraran elaborar un cens de solars i immobles de propietat pública que estan sense ús assignat. Aquest cens s'ha de completar amb la relació de béns patrimonials de propietat pública que han estat objecte de cessió a entitats sense ànim de lucre i altres agents socials i econòmics.

19.8. A partir del cens al qual es fa referència a l'apartat 19.7, les administracions catalanes procuraran elaborar un catàleg, transparent i accessible a la ciutadania, obrint vies per a la proposta ciutadana o el mapatge participatiu dels espais.

Títol VI.- Mesures de foment de la innovació, d'avaluació d' impacte de l'economia social i solidària, de fiscalitat, bonificacions i finançament

Article 20. Innovació

20.1. Les administracions catalanes, en l'exercici de les seves competències, de forma coordinada i transversal, han de facilitar eines i mecanismes per promoure la innovació i la recerca en totes les seves formes entre les entitats de l'economia social i solidària. Entre d'altres eines, s'ha de promoure la creació de línies de finançament per incentivar la innovació i l'impuls de l'actuació en nous àmbits de l'economia.

20.2. Les administracions catalanes han de vetllar per l'accés de les organitzacions de l'economia social i solidària a les convocatòries i línies d'ajuts específiques de R+D+I.

Article 21. Indicadors mesurables dels principis, valors i requisits de l'economia social i solidària: avaluació d'impacte.

Els principis, els valors, i els requisits de l'economia social i solidària establerts en aquesta Llei s'han de traduir en indicadors clars i mesurables que puguin evidenciar el compromís i l'impacte social positiu de les entitats de l'economia social i solidària, i seran establerts en la forma prevista per l'article 5.2 d'aquesta Llei.

Article 22. - Mesures de fiscalitat, bonificacions i finançament

22.1. Les administracions catalanes han de fomentar la creació d'instruments financers per tal de promoure el desenvolupament de noves iniciatives de l'economia social i solidària i la consolidació i creixement de les ja existents.

22.2. Les administracions catalanes, en l'àmbit de les seves competències, han de promoure i adoptar l'aplicació d'incentius fiscals que tinguin en compte l'impacte social positiu de les empreses, organitzacions i entitats de l'economia social i solidària en matèria de cohesió social, mediambiental i territorial.

22.3 Les administracions catalanes han de vetllar perquè les entitats de l'economia social i solidària tinguin els incentius que es preveuen a la legislació bàsica estatal, com ara:

- a) Incentius a la incorporació de persones treballadores.
- b) Capitalització de la prestació per desocupació als beneficiaris de prestacions quan pretenguin incorporar-se com a socis treballadors o de treball en cooperatives o en societats laborals.
- c) Capitalització de la prestació per desocupació per a l'adquisició de la condició de societat laboral o transformació en cooperativa per societats mercantils en concurs.
- d) Bonificacions de quotes de Seguretat Social per als socis treballadors o socis de treball de les societats cooperatives, en període de descans per maternitat, adopció, acolliment, risc durant l'embaràs, risc durant la lactància natural o suspensió per paternitat.
- e) Pagament únic de la prestació per cessament d'activitat.

22.4. Sens perjudici d'altres instruments o, mesures, el Govern de la Generalitat ha de promoure la creació de línies de finançament específiques per a les entitats de l'economia social i solidària, reconegudes en aquesta Llei.

Disposició addicional primera. Participació institucional de l'economia social i solidària

Les normes reguladores del funcionament dels òrgans consultius de caràcter econòmic i social, així com dels òrgans que es creïn específicament per a la participació institucional en la definició de polítiques actives d'ocupació i de desenvolupament econòmic i social, han de preveure i determinar la participació de l'economia social i solidària, la representació de les quals es designa per acord majoritari de les entitats que integren el Consell Català de l'Economia Social i Solidària.

Disposició addicional segona. Entitats de l'Economia Social i Solidària que no actuen principalment a Catalunya que poden accedir al Registre de l'Economia Social i Solidària.

En el cas que qualsevol normativa de col·laboració pública-privada per a la prestació d'un servei públic prevegi algun tipus de reserva o benefici per determinats serveis o prestacions a favor de les entitats de l'economia social i solidària, les empreses o entitats que sense desenvolupar la seva activitat principalment a Catalunya, ni tenir-hi la seu social, podran accedir, en les condicions i amb els requisits que disposa aquesta Llei, i en els termes que s'estableixi reglamentàriament, al Registre de l'Economia Social i Solidària que es preveu a l'article 9.

Disposició addicional tercera. Informació sobre les entitats de l'economia social i solidària

El Govern de la Generalitat, en col·laboració i coordinació amb els diferents departaments i amb les administracions locals que puguin tenir competència en matèria registral de les entitats d'economia social i solidària, a proposta del Consell Català de l'Economia Social i Solidària, adoptarà les mesures necessàries per garantir tenir una informació actualitzada sobre l'economia social i solidària catalana que permeti fer una diagnosi d'aquest tipus

d'economia, en què es fonamentin les polítiques públiques de promoció d'aquesta i poder fer-ne una avaluació del seu impacte.

Disposició transitòria primera. Promoció de l'Economia Social i Solidària abans de l'aprovació del Pla Nacional d'Impuls de l'Economia Social i Solidària

Amb caràcter transitori, fins al moment de la creació de l'òrgan previst a l'article 10 i l'elaboració del Pla Nacional d'Impuls de l'Economia Social i Solidària, les administracions catalanes tindran en compte per la definició de les seves polítiques públiques els principis, valors i mesures recollits per aquesta Llei.

Disposició transitòria segona. Entitats de l'economia social

Fins que no s'aprovi la norma reglamentària que preveu l'article 5.2, s'ha d'entendre que, a efectes de les mesures de foment i promoció que recull aquesta Llei, formen part de l'economia social i solidària a Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 5 de la Llei 5/2011, de 29 de març, de l'economia social, les cooperatives, les mutualitats, les fundacions i les associacions que duguin a terme una activitat econòmica, les societats laborals, les empreses d'inserció, els centres especials d'ocupació, les confraries de pescadors, les societats agràries de transformació i les entitats singulars creades per normes específiques, que es regeixin pels principis establerts a l'article 4 de l'esmentada Llei i pels principis i els valors de l'economia social i solidària recollits en aquesta Llei.

Disposició final primera. Desenvolupament reglamentari, creació del Registre i dotació dels mitjans tecnològics per una gestió àgil i telemàtica

1. El Govern de la Generalitat, en el termini màxim de 36 mesos comptadors a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, ha d'aprovar el reglament i crear el Registre que es preveu a l'article 9, així com dotar aquest Registre dels mitjans personals, organitzatius i materials necessaris per dur a terme les funcions atribuïdes, i de les eines que facin possible la tramitació telemàtica, la publicitat telemàtica del contingut, l'accés a la informació telemàtica per part de les persones interessades, l'explotació del seu contingut i la possibilitat de connexió i consulta amb d'altres registres de Catalunya en relació amb les entitats d'economia social i solidària.
2. S'autoritza al Govern, per mitjà del conseller o de la consellera competent en matèria d'economia social, perquè dicti les disposicions o resolucions necessàries per a desplegar i executar aquesta Llei.

Disposició final segona. Referències normatives a l'empresa social

Les referències que la normativa catalana anterior a l'entrada en vigor d'aquesta Llei faci a les empreses socials s'ha d'entendre realitzada a les entitats d'economia social i solidària que estableix aquesta Llei.

Disposició final tercera. Constitució del Consell Català de l'Economia Social i Solidària

El Govern de la Generalitat de Catalunya en el termini màxim de 12 mesos comptadors a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei aprovarà el reglament que preveu l'article 10.3 d'aquesta Llei i constituirà el Consell Català de l'Economia Social i Solidària

Disposició final quarta. Entrada en vigor

Aquesta Llei entra en vigor al cap de vint dies d'haver estat publicada al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.